

Förbunds- barometern

2023

Förbundsarenan

Rapporten sammanställd av

Kaisa Kepsu

Innehåll

Förord: Lugnet före stormen?	3
Förbundsrunдан 2023 – bakgrund	4
Finansiering och medlemsantal fortsättningsvis de största utmaningarna	6
Ett samhälle i förändring – vad betyder det för förbunden?	8
Aktivt utvecklingsarbete pågår	10
Förbunden har stabil ekonomi	12
Medlemsantalet har ökat i fler förbund än det minskat	15
Organisationernas styrkor och kompetenser	17
Inför framtiden: Gör Förbundsarenan rätt saker?	19
Sammanfattning	22

Text: Kaisa Kepsu

Foto: Joanna Lindén-Montes

Layout/grafik: Andrei Palomäki, Studio Andrei

Utgivare Förbundsarenan rf 2023

www.forbundsarenan.fi

Förord

Lugnet före stormen?

En barometer mäter lufttryck. Det här är Förbundsarenans femte barometer, den senaste var Tidskriftsbarometern 2022. Det har visat sig ha en stor betydelse att Förbundsarenan kartlägger civilsamhället och lyfter fram resultaten. Förbundsarenan har en unik position att samla information och också en viktig uppgift att lyfta fram både vad som är gemensamt och olikheterna, och kanske framför allt bredden när det gäller civilsamhället på svenska i Finland.

I denna Förbundsbarometer har vi mätt trycket hos Förbundsarenans medlemsförbund, då vi för andra gången skickat ut medlemsenkäten Förbundsrundan. Det kan vara relevant att nämna att enkäten genomfördes efter riksdagsvalet, men innan regering och regeringsprogram. Eftersom vi år 2021 delvis ställde samma frågor så kan vi nu också jämföra svaren över tid och kan presentera några mycket positiva resultat. Det verkar överlag ganska lugnt.

Det är fint att se att oron kring finansieringen minskat, och att nästan alla förbund säger sig ha en rätt stabil ekonomi, även om det fortfarande (och kanske alltid?) finns stora frågetecken.

En annan trend vi kan se är att den nedåtgående utvecklingen gällande medlemsantal verkar ha stannat av eller åtminstone bromsats. Många förbund säger att medlemsantalet nu ökat. Det här är en tydlig signal om att vi i förbundsvärlden ska sluta upprepa vissa "sanningar", som till exempel myten om att ingen längre vill bli medlem i en förening eller åtminstone inte styrelsemedlem. Tillsammans kan vi styra om diskussionerna och i stället lyfta fram många olika möjligheter för människor att engagera sig och genom de finlandssvenska förbunden på olika sätt bidra till samhällets utveckling. Och själv må bra på köpet.

Men på tal om att må bra, så har också denna enkät visat på något oroväckande. Efter att svarstiden gått ut kontaktade vi dem som inte svarat för att uppmuntra dem att svara. I alltför många fall hörde vi en verksamhetsledare som lyfte fram stress och press som orsaken till att hen på 3,5 veckor inte kunde avsätta en halvtimme för att svara på frågorna (eller ens delegera till någon annan i organisationen att svara). Då står inte allt rätt till. Det handlar om prioriteringar, och en logisk slutsats är att Förbundsarenan inte upplevs som viktig

om man prioriterar bort enkäten. Vi har dock många andra signaler om att så inte är fallet, utan att det snarare handlar om en orimlig arbetsbörda. Vad kunde göras gällande detta?

Trots en fin svarsprocent – stort tack till alla som svarat! – fick vi denna gång inte svar från en fjärdedel av våra medlemsorganisationer. Förbundsarenan ska finnas till och vara till nytta för samtliga medlemsförbund. Tröskeln att ta kontakt ska vara, och är, låg. Utgående från svaren på Förbundsrundan 2023, men också annan information vi samlar in, kommer verksamheten inom Förbundsarenan att fortsättningsvis utvecklas. I verksamhetsplanen konkretiseras hur vi under nästa år fortsätter driva och utveckla den gemensamma arenan för förbunden att agera tillsammans.

När jag läser svaren på vissa frågor blir jag rörd. Tillsammans gör förbunden så otroligt mycket viktigt, bra, nödvändigt och fint. De finlandssvenska förbunden och centralorganisationerna är en central del av ett demokratiskt samhälle där alla får vara med, där det förs livliga diskussioner och allas röst blir hörd. Bilden av effektiva organisationer som kontinuerligt utvecklas och mycket kritiskt granskar sig själv och sin verksamhet blir tydlig. I barometer-termer: jag förutspår bra och konstruktiv väder för civilsamhället också framöver, även om det vid horisonten kan anas en del ovädersmoln för förbunden att förbereda sig inför och sedan modigt tackla.

Mari Pennanen

Förbundsarenans verksamhetsledare

Förbundsrundnan 2023 – bakgrund

Vad pågår på det svenskspråkiga förbundsältet i Finland? Vilka frågor är aktuella och vilka gemensamma utmaningar finns? Förbundsarenan arbetar för att stärka förutsättningar för förbunden att utvecklas och verka enligt sina egna syften och svara mot aktuella behov. Därför är det viktigt att känna till vad organisationerna kämpar med just nu, och vad de hoppas uppnå genom att vara med i Förbundsarenan.

Förbundsrundnan 2023 syftar till att samla in information om samtliga medlemsorganisationer och deras verksamhet. Undersökningen ger en lägesbild av förbunds världen i Svenskfinland just nu, men framför allt kartlägger den medlemsorganisationernas behov och ger möjlighet att utvärdera Förbundsarenans verksamhet. Resultaten används för att utveckla och förankra Förbundsarenans verksamhet.

Den senaste undersökningen gjordes år 2021 i en verklighet som fortfarande starkt präglades av coronapandemin, och därför är en central fråga för årets undersökning hur förbunden återhämtat sig från den utmanande tiden.

I denna rapport presenteras undersökningens centrala resultat.

Begreppet förbund avser i denna rapport samtliga medlemsorganisationer i Förbundsarenan, även om alla inte är förbund. Medlemsorganisationerna är väldigt olika och har olika behov, vilket tydligt framkommer i enkätsvaren.

Jämförelser är därför inte alltid helt ändamålsenliga. Trots det delar förbunden många gemensamma frågor och utmaningar.

Deltagandet i årets undersökning var något lägre än tidigare år. Svar kom in från totalt 49 av 67 medlemsorganisationer, en svarsprocent på 73 %. Motsvarande siffra för 2021 var 90 %, då 56 medlemsorganisationer av 62 besvarade enkäten.

Fastän svarsprocenten gått ner är det ändå ett gott resultat att tre fjärdedelar av medlemsförbunden besvarade enkäten. Att fylla i enkäten är arbetsdrygt, man måste sätta sig in i frågorna, kolla upp saker och siffror. Det är lätt att bortprioritera det i en brådsående arbetsvardag. Möjligen är också nyhetens behag borta, då undersökningen senast gjordes bara två år tidigare. Det är också troligt att behovet att vädra sina upplevelser och ge feedback var större under coronapandemins omvälvande tider.

Det är svårt att uppskatta hur mycket det påverkade resultaten att en större andel av förbunden inte svarade på undersökningen i år. Då det bland bortfallet fanns både större och mindre förbund och förbund som deltar aktivt och mindre aktivt i Förbundsarenans verksamhet är bedömningen ändå att resultaten skulle se rätt lika ut om svaren kom från tio förbund till.

” Enkäten bra utförd, medför också egenreflektion.

” Tack för tilläggsstiden, hann dock inte sätta min själ i svaren. Det här digitala har en tendens att skapa mera arbete [...]

Så här gjordes Förbundsbarometern 2023

Förbundsbarometern 2023 genomfördes som en enkätundersökning. Materialet samlades under våren 2023. Frågeformuläret hade 26 frågor, både flervalsfrågor och öppna frågor där man kunde formulera sig fritt.

En ledande tjänsteperson (verksamhetsledare eller motsvarande) eller ordförande för varje medlemsförbund fick möjlighet att fylla i online-enkäten. Förbundsarenans personal ringde upp och skickade e-post för att påminna förbunden att svara. Enkäten besvarades av 73 % av medlemsorganisationerna. Materialet analyserades och rapporteras av en extern forskare.

Liknande undersökningar har genomförts år 2021 och år 2017. Frågorna är delvis de samma, vilket möjliggör en jämförelse över tid. Citaten som lyfts fram i rapporten är direkta citat ur svaren på enkäten.

Läs tidigare Förbundsbarometrar på forbundsarenan.fi.

Om författaren

Kaisa Kepsu är fri forskare och samhällsanalytiker. Hon har under de senaste åren genomfört flera utvärderingar och analyser av projekt och verksamheter i Finland. Kepsu har en bakgrund som forskare och projektledare vid Tankesmedjan Magma och Helsingfors universitet. Sedan två år tillbaka arbetar hon som seniorrådgivare vid Nordens välfärdscenter, en institution under Nordiska ministerrådet.

Finansiering och medlemsantal fortsättningsvis de största utmaningarna

Ekonomi är ett stort konkret orosmoment för många förbund. Över hälften lyfter det som en av de största utmaningarna för organisationen – klart fler än i undersökningen två år tidigare (38 %). Samtidigt är det intressant att hälften inte tycker ekonomi är ett stort problem. Det nyanserar bilden. Mer perspektiv på förbundens ekonomi och andra utmaningar presenteras i skilda avsnitt i rapporten.

Medlemsbortfallet är ett fortsatt problem i de ideella organisationerna. Medlemsrekrytering och -engagemang ses därför som en annan stor utmaning. Att forma verksamheten så den engagerar nya medlemmar känns svårt för nästan hälften av förbunden. En tredjedel nämner att det är en stor utmaning att hålla kvar de redan aktiva medlemmarna.

Några skillnader sticker ut jämfört med undersökningen 2021. Fler förbund upplever det idag som en större utmaning än sist att nå ut med sitt budskap (31 % respektive 14 %). Däremot nämner klart färre förbund det som en stor utmaning att mäta och redovisa resultat och effekter av sin verksamhet. Kan det betyda att förbunden börjar kunna det och kan integrera resultatmätning i sin verksamhet, eller har åtminstone vant sig vid tanken? Eller är det andra frågor som dominerar?

Förbundsarenans medlemsorganisationer är en heterogen grupp och det finns en naturlig spridning i svaren. Att det mesta går bra finns det också de som tycker. I den öppna frågan vilka som är de största utmaningarna för organisationen lyfts också övriga frågor, så som hur man kan påverka, hitta behörig personal och tidsbristen i arbetet.

” Medlemsbortfallet och rekrytering av nya medlemmar största utmaningen.

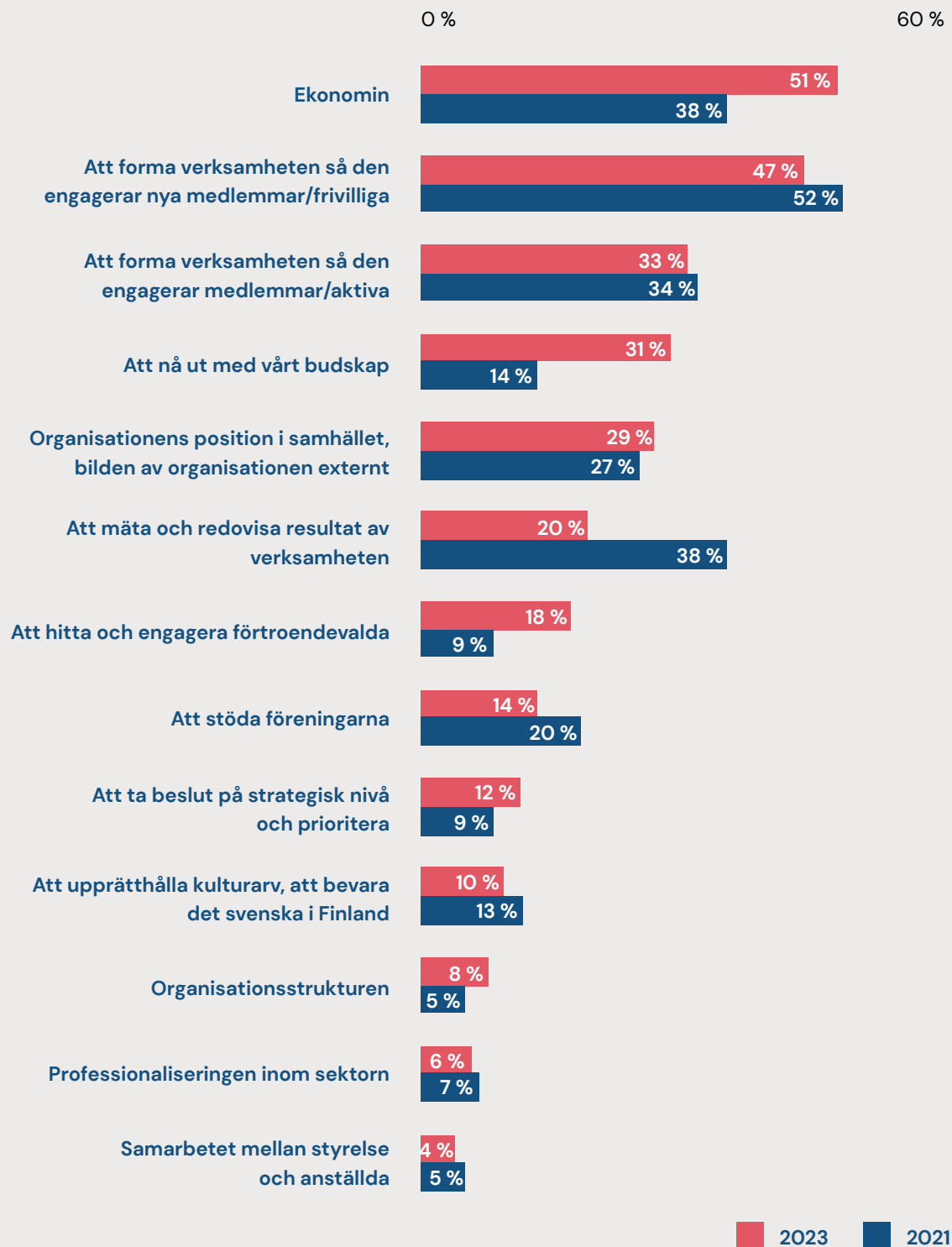
” Resurser att stöda föreningarna, resurser att utvidga verksamheten.

” Snabb förändringstakt i samhället – saker föråldras snabbt.

Vilka är era största utmaningar som organisation?

Förbunden fick välja högst tre alternativ.

Ett samhälle i förändring – vad betyder det för förbunden?

Samhället förändras och påverkar fundamentalt det civila samhällets verksamhetsförutsättningar. Förbunden reflekterar i undersökningen över utmaningarna och -möjligheterna i ett vidare perspektiv, och vad som kommer att påverka organisationens verksamhet de kommande åren.

Frågor som lyfts i undersökningen har att göra med både stora, ofta globala trender och med det civila samhällets roll och villkor.

Digitaliseringen, AI och den snabba tekniska utvecklingen ses som både en utmaning och en möjlighet. Det sker stora framsteg till exempel i tekniska tillgänghetslösningar för personer med funktionsnedsättning. Under coronapandemin verkar förbunden ha lyckats genomföra ett digitalt kliv i bland annat möteskulturen. Ett mer platsberoende arbete ger också större möjligheter vid rekrytering. En nackdel som nämns är att det är svårare att få medlemmarna att delta fysiskt.

Annars är det intressant hur få som nämner pandemin eller dess konsekvenser som en fortsatt utmaning. Verksamheten börjar efter några påfrestande år återgå till det "normala".

Den demografiska utvecklingen med en åldrande befolkning är en stor utmaning för tredje sektorn. Frågan om vem som tar över verksamheten då de nuvarande medlemmarna åldras är på mångas läppar. En knäckfråga för framtiden är hur man kan rekrytera nya och engagera de nuvarande medlemmarna, eller alternativt omorganisera verksamheten i en tid då intresset för föreningsverksamhet ser ut att minska.

Mental ohälsa, ofrivillig ensamhet och social isolering har ökat i samhället. Många förbund understryker tredje sektorns betydelse som förebyggande aktör och för att stärka människors välmående. Det är en stor utmaning att kunna svara på speciellt utsatta personers behov – hos

grupper som unga, äldre vuxna och personer med funktionsnedsättningar. En ökad psykisk ohälsa ses som ett hot också mot civilsamhället – orkar folk engagera sig i frivilligarbete?

Den gröna omställningen och hållbarhetsfrågor är fortsatt aktuella och kräver också åtgärder. Men såsom en respondent säger finns det också en risk att larmrapporterna om klimatet kan leda till hopplöshet och minskat engagemang i frågan.

Flera förbund reflekterar över det politiska klimatet med ökad polarisering mellan olika grupper. Förbunden anser att föreningarna och förbunden har en viktig inkluderande roll så alla har möjlighet att bidra till samhällsutvecklingen. Arbetet med demokratifostran, kunskap och bildning har sällan varit en så viktig uppgift som nu.

Den ekonomiska utvecklingen i världen och Finland uppfattas som ett hot mot det civila samhället och leder till att man frågar sig hur man kan säkerställa att det finns

finansiering för verksamheten. Det finns också en oro över att finansieringen är för styrd och den ideella sektorns aktörer riskerar att förlora sin autonomi. Också professionaliseringen av civilsamhällets organisationer nämns som en utmaning. Allt oftare har man avlönad personal och mindre frivilligarbete. Samarbete mellan olika organisationer uppfattas som viktigt och ger möjlighet att nå andra finansieringskällor.

Det som förbunden tror kommer att påverka deras verksamhet mest de tre kommande åren är just de ekonomiska förutsättningarna: hur utvecklas Finlands ekonomi, hur organiseras utdelningen av Veikkaus-medlen och kommer de statliga stöden att minska? Det nya regeringsprogrammet och samhällsklimatet i allmänhet oroar också.

En ökad krismedvetenhet syns också i svaren. I efterdyningarna av coronapandemin, under klimathotet och med pågående krig i Europa finns en osäkerhet inför vad framtiden kan föra med sig.

Då det offentliga ska spara, kommer tredje sektorn att få rycka in än mer.

I en snabbt föränderlig tillvaro är förhållandet mellan tradition och förnyelse en utmaning. Hur balansera mellan dessa motpoler? Bägge perspektiv är viktiga, men i vilken grad ska respektive pol betonas?

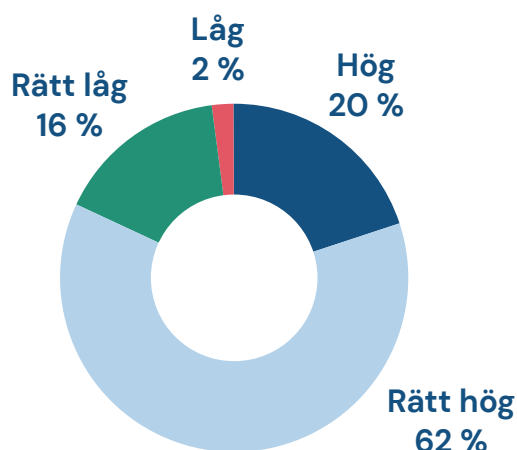
Om medlemsbortfallet fortsätter så kommer verksamheten att lida.

Tredje sektorn ska stöda individen, som komplement till de statliga och sociala stödformerna. Möjligheten ligger i att tredje sektorn är nära sina medlemmar och känns personligare än till exempel FPA eller andra stora aktörer.

Möjligheter att omtänka samarbetet mellan förbunden och föreningarna. Nu agerar vi för mycket i våra egna bubblor. Påverkan nås enbart i större sammanslutningar och projekt. Det kunde också hjälpa att bättre få finansiering och bidrag.

Aktivt utvecklingsarbete pågår

Utmaningarna för civilsamhällets organisationer är många. Men det svenskspråkiga förbundsältet verkar också vara förhållandevis välutrustat för att svara mot förändringar i samhället. Hela 82 % bedömer själva att de har höga eller rätt höga förutsättningar att klara stora omställningar.

Bedöm organisationens förutsättningar för att svara mot förändringar i samhället

I förbunden pågår ett aktivt utvecklingsarbete. De flesta förbunden beskriver hur de arbetar för att utvecklas och vara relevanta för sina målgrupper. Många har på gång en modernisering av förbundet, som kan innebära allt från nya arbetssätt och nytt ledarskap till uppdaterade processer och strukturella förändringar. Det förefaller som att många förbund har blivit bra mycket mer professionella i sitt arbete, eller åtminstone siktar tydligt ditåt.

Alla medlemsorganisationer utom en nämner också något de har lyckats bra med de senaste åren.

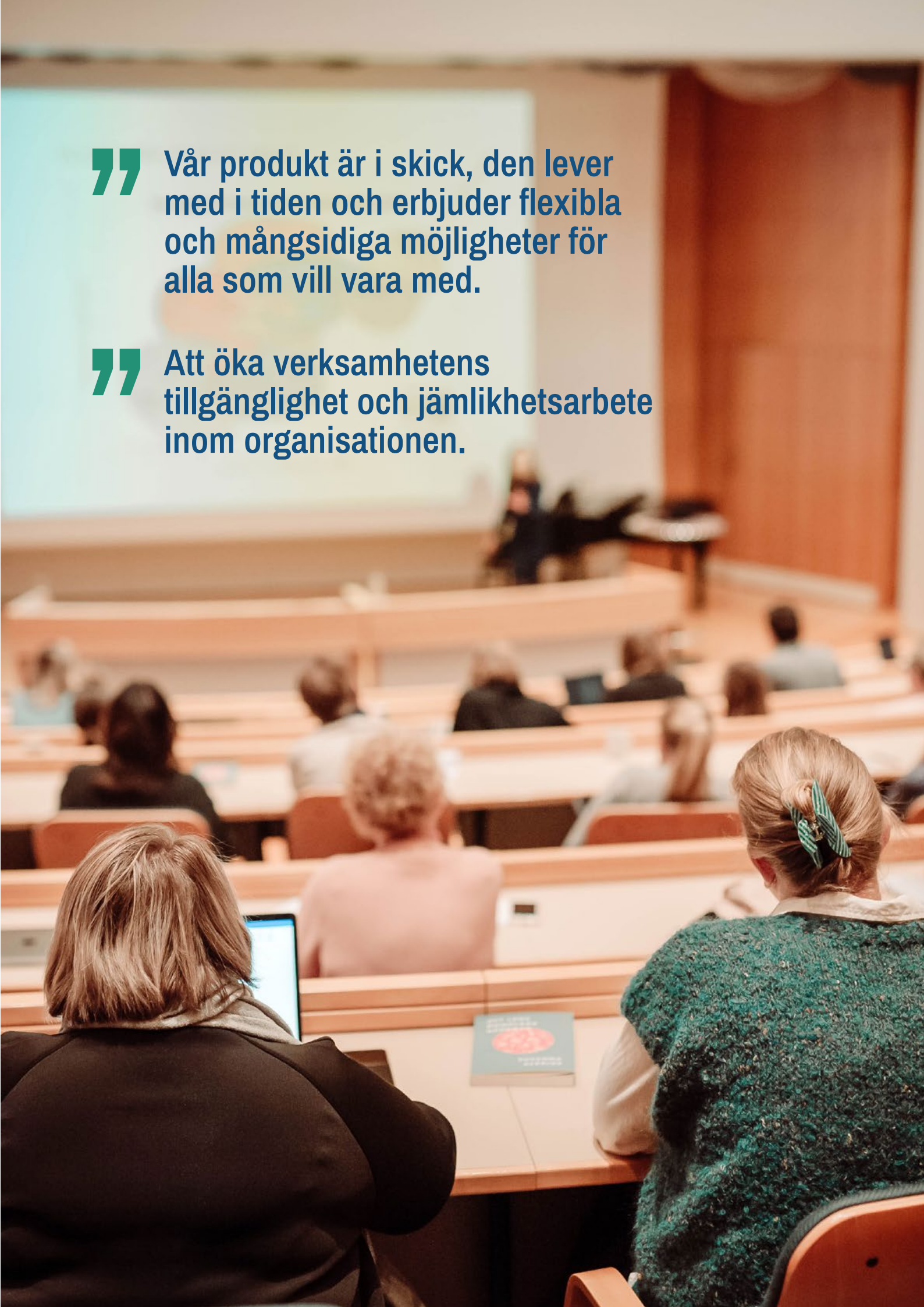
De många exemplen är varierande och inspirerande läsning och innefattar både smått och stort. Flera förbund lyfter speciellt hur de tagit sig igenom Covid-19-pandemin – de har lyckats bibehålla medlemsantalet, utveckla nya verksamhetsformer och genomföra digitala evenemang.

Det finns en stark vilja bland medlemsorganisationerna att samarbeta för att utveckla verksamheten eller utvecklas tillsammans. Hela 36 förbund av 49 förbund svarar aktivt jakande på frågan och de flesta av dem lyfter minst ett konkret område för samarbete. De teman som nämns är väldigt varierande: finansiering, IT-tjänster, skolbesök, EU-projekt, bokföring, sponsorering, olika projekt för utsatta grupper, projekt kring hållbarhets- och inkluderingsfrågor, intressebevakning och påverkansarbete, webbsidor, marknadsföring, utveckla effektmätare och utvärdering, med mera.

” Vi har 2022 uppdaterat våra stadgar och jobbar ständigt för att utveckla våra processer. Förändring är bra, men upplevs ibland som jobbigt, när en del vill att ”allt ska vara som förr”.

” I det stora hela tycker jag inte att vi utvecklats under de senaste tre åren, mera har vi hållit oss levande.

” Vi har ett modernt ledarskap och vågar fungera som ledstjärna för övriga [...]organisationer i Finland.

” Vår produkt är i skick, den lever med i tiden och erbjuder flexibla och mångsidiga möjligheter för alla som vill vara med.

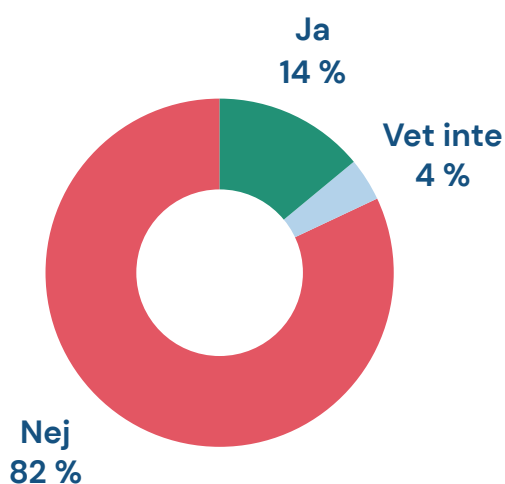
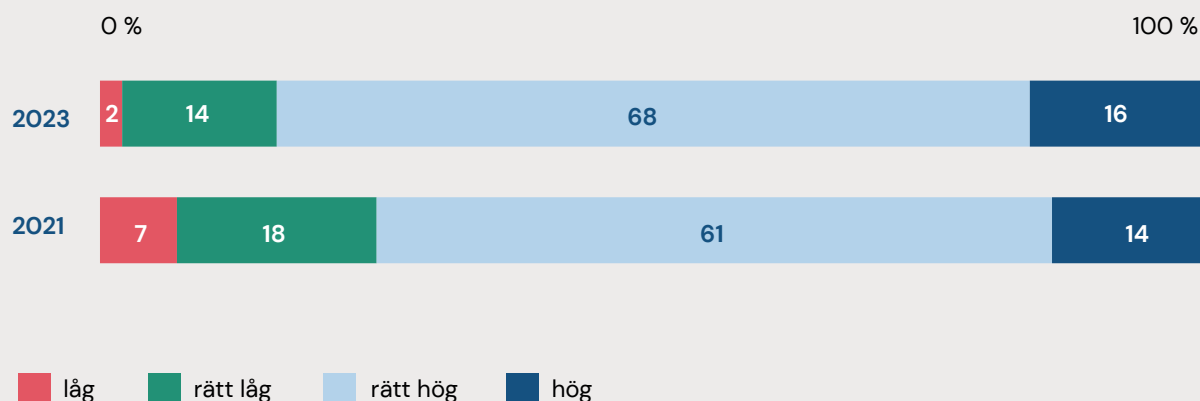
” Att öka verksamhetens tillgänglighet och jämlikhetsarbete inom organisationen.

Förbunden har stabil ekonomi

Trots oro inför framtiden visar undersökningen att förbundens ekonomiska stabilitet är riktigt god. 84 % av förbunden anser att den är rätt hög eller hög. Det är lite fler än år 2021. Bara en organisation bedömde i årets undersökning att deras ekonomiska stabilitet är låg.

Glädjande nog har de flesta förbund behållit det ekonomiska stödet på minst lika hög nivå som året innan. Bara 14 % uppger bidragen minskat, till exempel har statsbidraget gått ner. År 2021 var det en betydligt fler som hade fått lägre bidrag än året innan, 34 % av respondenterna.

Hur skulle du bedöma din organisations ekonomiska stabilitet?

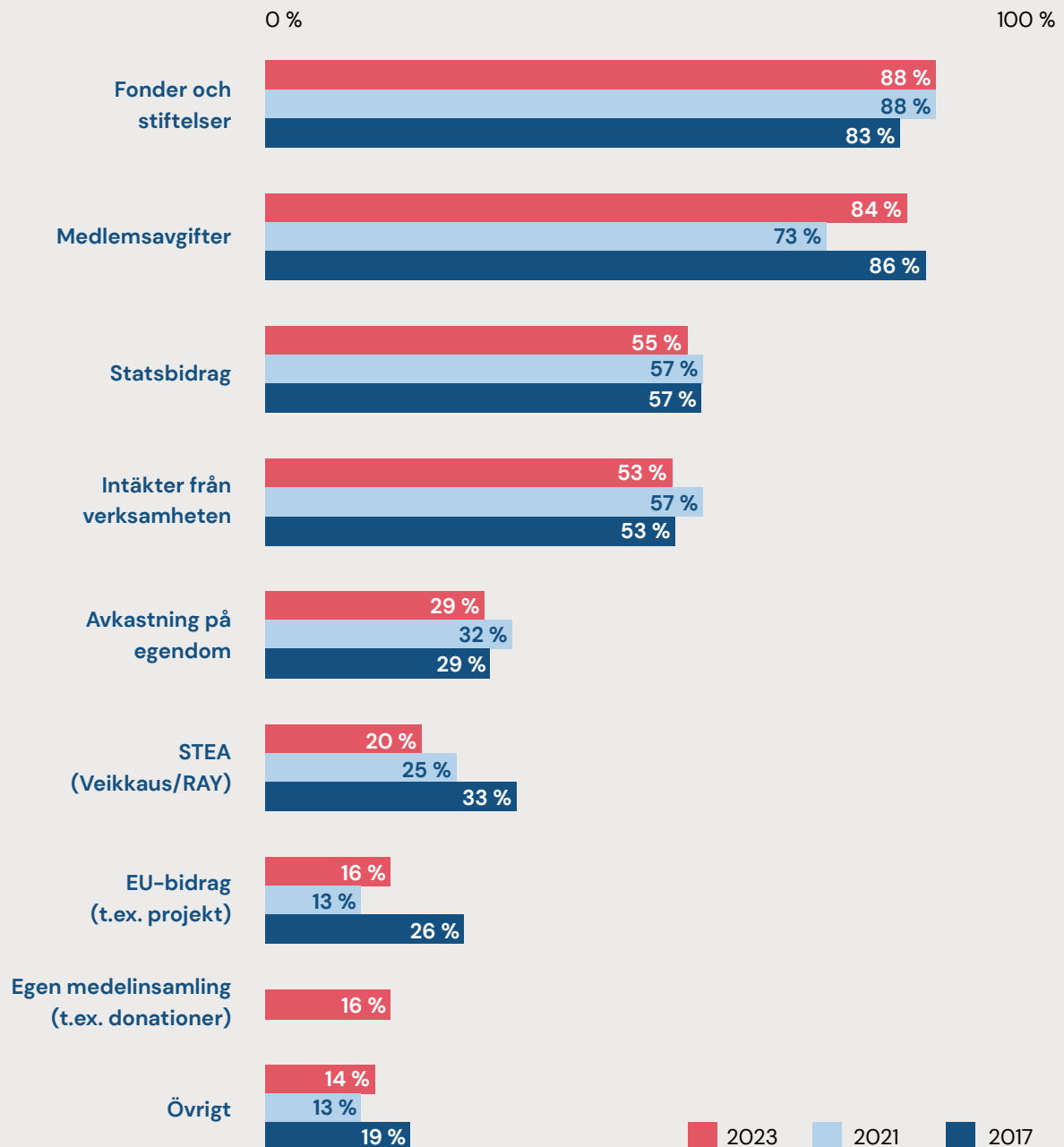

Jämfört med senaste år, har din organisation fått lägre bidrag?

Förbunden finansierar sin verksamhet från flera olika källor. Den typ av inkomstkälla som de allra flesta har är fonder och stiftelser. Därifrån får de flesta (88 %) åtminstone en del av sin finansiering.

En positiv utveckling är att efter en dipp år 2021 uppger nu fler förbund medlemsavgifter som en av sina inkomstkällor. Andelen av förbunden som har medlemsavgifter som inkomstkälla är 84 %, medan siffran för 2021 var 73 %, och 86 % fyra år innan. Resultatet beror delvis på vilka organisationer som besvarat enkäten, men man ser också att fem förbund som inte angav medlemsavgifter som en inkomstkälla år 2021 nu gör det. Nedgången under pandemin förefaller ha varit tillfällig. Det är också möjligt att en del förbund inte uppger medlemsavgifter som en källa till inkomst eftersom intäkterna är en så liten andel av budgeten.

Vilka typer av finansieringskällor används?

Det finns stor variation mellan förbunden i hur stor andel av finansieringen som är bidrag för ordinarie verksamhet och hur stor andel som är för olika projekt. Vissa lever bara på projektbidrag, medan andra helt driver sin verksamhet med grundfinansiering. För de flesta är det en blandning.

EU-finansiering intresserar flera förbund, men man är samtidigt medveten om de höga kraven för ett bra pro-

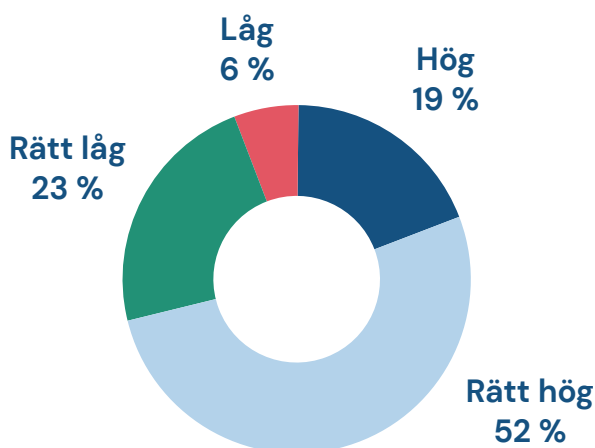
jekt och den stora arbetsmängden en ansökan innebär. Många kommenterar att det skulle kräva en ny anställd person i organisationen, eller åtminstone starkt stöd och samarbete med andra organisationer. Vissa förbund har mer erfarenhet av EU-projekt.

” För att söka EU-finansiering skulle det krävas en så pass stor arbetsinsats att det inte har varit aktuellt. Vi har varit med i en EU-ansökan, utan resultat.

” Har tidigare jobbat med EU-bidrag men upplevde då att våra medlemmar inte hade så mycket nytta av bidragen utan det blev personal och en liten grupp bland medlemmarna.

” Vi har deltagit i EU-finansierade projekt, men de är resurskrävande administrativt. Som medlem i ett konsortium som någon större aktör driver är önskvärt.

” Vi siktar på att ha minst ett EU-projekt på gång.

Hur bedömer du din organisations kunskap kring olika slags finansieringskällor just nu?

Förbundsundan 2021 visade ett stort behov av stöd kring att trygga finansieringen av förbunden. Som direkt svar på behovet startade Förbundsarenan under 2022 projektet Finansieringskällor för förbunden. Projektet ska höja de finlandssvenska förbundens kompetens kring olika finansieringskällor och stödja dem med att bredda sin finansieringsbas.

Även årets undersökning visar på kunskapsluckor. Nästan en tredjedel bedömer sin kunskap om olika finansieringskällor som låg eller rätt låg. Det ska bli intressant att se hurdana resultat projektet ger för medlemsorganisationerna.

Medlemsantalet har ökat i fler förbund än det minskat

Organisationerna som är med i Förbundsarenan kan ha både enskilda personer och andra organisationer som medlemmar – eller både och. Personmedlemmarna kan ingå antingen direkt i förbundet eller i lokalavdelningar under förbundet. Typiska organisationsmedlemmar är till exempel föreningar, regioner/distrikt, kommuner, organisationer, församlingar och läroinrättningar. Totalt representerar de en stor mängd finländare. Enligt en grov uppskattning i undersökningen når de 49 förbunden som besvarade enkäten nästan 700 000 personer – alltså den svenskspråkiga befolkningen i Finland flera gånger om. Om man även räknar med de förbund som inte svarade på enkäten kan man uppskatta att Förbundsarenans 67 medlemsorganisationer representerar nästan en miljon personer. I den siffran finns många överlappningar då många personer är med i flera organisationer.

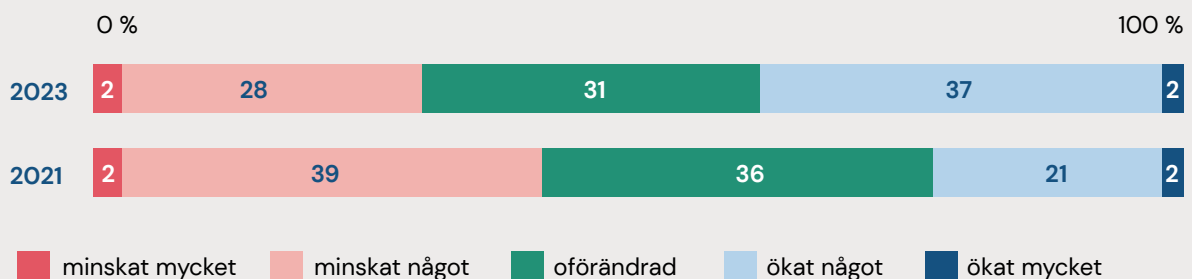
Civilsamhällets organisationer har länge kämpat med en åldrande medlemskår och svårigheter att få nya med-

lemmar. Föreningslivet lockar inte på samma sätt som det gjort innan.

Ändå meddelar hela 19 förbund (39 %) att antalet medlemmar ökat de senaste tre åren. Bland dem finns förbund med både person- och med organisationsmedlemmar. Medlemsantalet har stigit (39 %) i fler organisationer än det har sjunkit (30 %). Förhållandet var det motsatta två år tidigare (22 % respektive 41 %). Omkring en tredjedel av förbunden svarar att medlemsantalet är oförändrad.

Den positiva utvecklingen är i många fall ett resultat av medvetna satsningar. Flera nämner att de aktivt arbetat med medlemsrekrytering genom att satsa på marknadsföring, kommunikation och högkvalitativ verksamhet. I vissa fall kommer ökningen över språkgränsen. Några förbund nämner att de intresserar även finskspråkiga eller att tvåspråkiga organisationer anslutit sig.

Hur har antalet medlemmar utvecklats i er organisation de senaste tre åren?

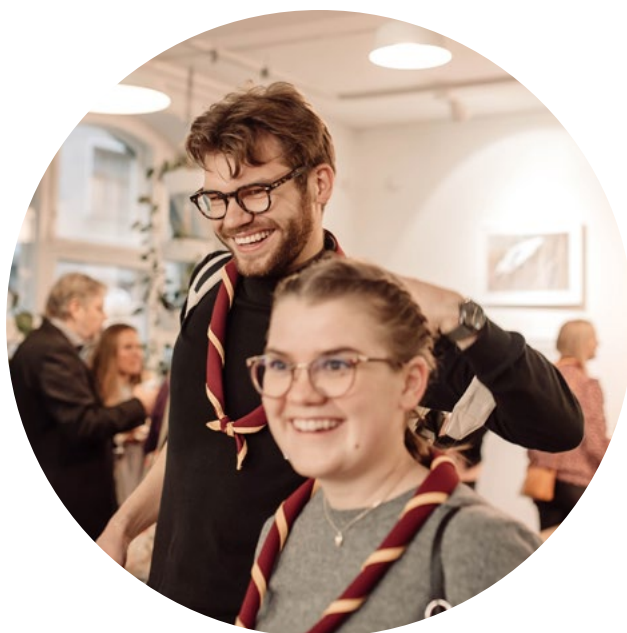

Det ökade medlemstalet beror på aktiv medlemsrekrytering, då det efter pandemin varit möjligt att finnas på evenemang och tillställningar där vår målgrupp finns.

Minskningen beror på att en stor del av medlemskåren är ålderstigen, vilket i sin tur leder till att många medlemmar dör. Nya medlemmar tillkommer i stadig takt, men inte i samma omfattning.

En viss förändring noteras i förbundens aktiva medlemmars och de frivilligas handlande. Flera medlemsförbund noterar att det är svårare att hitta människor som vill eller har tid att engagera sig. Det finns fler anställda och en större del vill få ersättning för sitt arbete. Men motsatta åsikter finns också. En del anser att engagemanget bland förtroendevalda numera är större, och att det är naturligt att medlemstalet går upp och ner.

Många tycker att de digitala verktygen skapar nya möjligheter för att mötas, men konsekvenserna av digitaliseringen är inte alltid positiva. En del noterar exempelvis en lägre närvaro på digitala möten.

Flera vill vara med men färre vill bära ansvar. Aktivitet begränsas med tidsanvändning och även vad man vill göra. Var och en vill själv definiera uppdrag och välja vad den gör och vad inte. Spelregler förhandlas om i olika sammanhang. Helhetspuslet blir allt svårare att lägga.

Unga vet inte längre vad talkoarbete är.

Allt fler frivilliga vill få lön för sitt arbete.

Många har tidsbrist på grund av det effektiva samhället. Det betyder att folk inte har tillräckligt med tid för frivilligt arbete inom sina hobbyföreningar.

Jag tycker det finns ett större engagemang bland förtroendevalda, att de sätter sig in i och bryr sig.

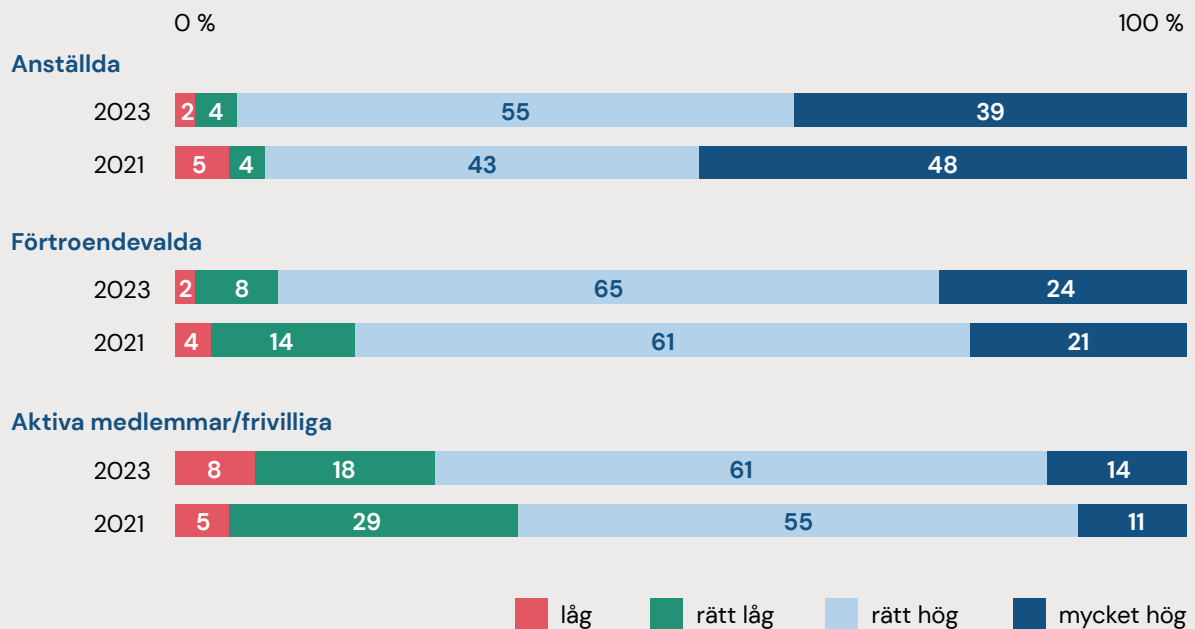
Covid -19 och flyttet till hybrid- och onlinemöten har skapat en viss passivitet och ovilja till att träffas fysiskt. Online-tillfällen ger också mer möjligheter att utebli.

Organisationernas styrkor och kompetenser

Det finns en mycket bred kunskapsbas inom Förbundsarenans många och varierande organisationer. Förbunden själva verkar ha ett ganska stort förtroende för sin organi-

sations kompetens att driva syftet. Kompetensnivån uppskattas också något högre än för två år sedan. Framför allt de anställda får höga omdömen.

Hur skulle du bedöma din organisations kompetens att driva ert syfte just nu?

I enkäten ställdes öppna frågor där förbunden dels skulle nämna några områden där de har hög kompetens, och som de kanske kan dela med sig av, och dels nämna områden där de idag och i framtiden skulle behöva öka sina kunskaper och kompetens. Svaren åskådliggjorde med all tydlighet den stora bredden bland Förbundsarenans organisationer.

Många förbund har ämnesspecifikt kunskap inom sitt område som de gärna delar med sig om det är relevant. Bredare eller mer praktiska kompetensområden som lyftes fram var bland annat påverkansarbete, evenemangsproduktion, internationell verksamhet, lobbying riktat åt finansörer, digitala lösningar, frivilligadministration, strategiskt arbete, välmående i arbete, projektledning, effektivitet, kostnadsmedvetenhet, transparent ekonomi-

förvaltning, främjande av en mer inkluderande och öppen verksamhet, sektorövergripande samarbete och nätverksarbete.

Det finns också mycket kvar att utveckla. Många av de kompetensområden som vissa förbund nämner som deras styrkor saknas hos andra. Möjligheten för utbyte av kompetenser är alltså stor. De områden som medlemsorganisationerna framför allt lyfte där de skulle vilja lära sig mer om är finansieringsmöjligheter (sponsoring, donationer), digital kommunikation och medier och marknadsföring. Därutöver nämndes fler mer konkreta behov, så som organisationsutveckling och juridiska frågor, omvärlds- och samhällsanalys, engagemang och frivilligarbete samt påverkansarbete.

Inför framtiden: Gör Förbundsarenan rätt saker?

Förbundsarenan är en gemensam arena för medlemsorganisationerna att agera tillsammans. Förbundsarenan finns till för förbunden. Missionen är att stärka förutsättningarna för förbunden att utvecklas och verka enligt sina egna syften och svara mot aktuella behov. Hur lyckas Förbundsarenan med uppdraget i medlemsorganisationernas ögon?

Omdömena är positiva. Många var nöjda redan i förra Förbundsrundnan, år 2021, men nu förfaller Förbundsarenan ha lyckats ännu bättre att svara på medlemsorganisationernas behov. Enkätundersökningarna är viktiga steg

i arbetet att kunna anpassa verksamheten efter medlemsorganisationernas behov. Det som sticker ut är att det denna gång inte finns ett enda förbund som anser att Förbundsarenan inte alls lyckats i sina förehavanden och klart färre som ger det näst "sämsta" betyget.

Särskilt nöjda är förbunden med hur Förbundsarenan informerar om relevanta saker och verkar för höjd kompetens inom förbunden. Enligt omdömena i enkäten har Förbundsarenan också blivit bättre på att stöda medlemsförbunden i deras strävanden.

Hur tycker du att Förbundsarenan det senaste året lyckats i följande?

- inte alls
- i någon mån
- rätt väl
- mycket väl

Varför har förbunden valt att vara medlemmar i Förbundsarenan? De flesta uppger att de är med i Förbundsarenan just för att få olika typer av stöd – information, fortbildningar – och för att nätverka och samarbeta med övriga finlandssvenska organisationer.

En del av förbundens respondenter kommenterar att det är svårt att svara på frågan – de är ganska nya i verksamheten, har svårt att relatera den till verksamheten i det egna förbundet eller saknar ett neutralt svarsalternativ. Vissa förbund känner sig inte riktigt som målgruppen, och tror att verksamheten gynnar mer andra typer av förbund.

Förbundsarenan får ett gott, nästan berömligt, betyg för sin verksamhet som helhet. Medelvärdet för svaren är skolvitsordet 8,6. Det är första gången förbunden betygsätter Förbundsarenans verksamhet kvantitativt (på en skala 4–10), så inga jämförelser finns ännu med tidigare undersökningar.

Förbundsarenan har en vilja att ständigt utvecklas och blir ännu mer relevant för sina medlemsorganisationer. Då man granskar förbundens svar på frågan om Förbundsarenan gör rätt saker är det tydligt att man är på rätt väg. Medlemsorganisationerna är nöjda med utvecklingen och Förbundsarenans vilja att hörsamma behoven på fältet. "Fortsätt med det!" säger många förbund.

Betyg för
Förbundsarenans
verksamhet

8,6

Vi är med för att delta i de stödande nätverksträffarna och för att träffa andra organisationer och ta del av deras utmaningar, lösningsmodeller och arbets- och tänkesätt.

Ja, tack för gott arbete och fortsatt att utvecklas och även kritiskt granska det vi gör på svenska och lyfta till diskussion iakttagelser och centrala ödesfrågor för oss i förbunden!

Det bästa är att Förbundsarenan kommer med aktiviteter och diskussioner som jag inte visste att jag hade behov av.

Förbundsarenans verksamhet är på rätt spår, ett stöd för förbundets anställda i en tillvaro som utan nätverksträffar och evenemang vore mycket ensamare.

Vi är med främst med för gemenskapen och nätverkandet men också delvis för möjligheten till kompetenshöjning. Tillsammans är vi starkare, det tror vi på!

Förbundsarenan har rätt klar framtidsanda och verkar inte vara någon skyddsarbetsplats, vilket är positivt.

För en organisation som oss med endast två anställda är det livsviktigt för vår verksamhet att samverka med andra.

Mycket bra görs, men vi har kanske inte riktigt kunnat dra nytta av så mycket i nuläget.

Vi har fått alla möjliga goda råd och förslag från Förbundsarenan.

Sammanfattning

Förbunden har klarat sig helskinnade igenom coronapandemin. Det var en påfrestande tid, men många verkar ha kunnat återgå till det "normala" och har hållit kvar sina medlemmar. Pandemin har också gett en extra skjuts till utvecklingen av digitala färdigheter och arbetssätt. I vissa fall kanske det faktum att man var tvungen att stanna upp gav förbunden möjlighet att tänka igenom sin verksamhet, sina syften och hur de kan nå den effekt de vill ha.

Ekonomi är fortsatt det tema som är högst på agendan – både konkret i förbundens vardag och som ett framtida mörkt moln. Det är inte alls konstigt i en tid av omorganisering av de offentliga medlen och diskussioner kring hur det civila samhällets verksamheter överhuvudtaget ska finansieras. Men trots oro inför framtiden visar undersökningen att förbundens ekonomiska stabilitet är god.

Det som förbunden tror kommer att påverka deras verksamhet mest de tre kommande åren är just de ekonomiska förutsättningarna: hur utvecklas Finlands ekonomi, hur organiseras utdelningen av Veikkaus-medlen och kommer de statliga stöden att minska? Det nya regeringsprogrammet och samhällsklimatet i allmänhet oroar också.

En ökad krismedvetenhet syns också i svaren. I efterdyningarna av coronapandemin, under klimathotet och med pågående krig i Europa finns en osäkerhet inför vad framtiden kan föra med sig. Förbunden behöver ha resurser för omvärldsanalys för att kunna hänga med i och svara på utvecklingen på bästa sätt. Ständig anpassning och förändringar är krävande. Det är därför viktigt att också värna om välmåendet hos förbundens förtroendevalda, medarbetare och aktiva.

Medlemsfrågorna har inte heller tappat aktualitet. Vem som tar över verksamheten då de nuvarande medlemmarna åldras och hur man kan engagera de nuvarande medlemmarna i mer ansvarsfulla och tidskrävande uppgifter är stora frågor för hela det civila samhället. Behoven för förnyelse är stora.

Enligt undersökningen verkar situationen ändå ganska hoppfull. Under de senaste tre åren har medlemsantalet stigit i fler organisationer (39 %) än det har sjunkit (30 %). Antalet medlemmar har ökat i 19 förbund. Bland dem finns förbund med både person- och med organisationsmedlemmar. Den positiva utvecklingen verkar i många fall vara ett resultat av förbundens medvetna satsningar på marknadsföring,

kommunikation och ett utbud av intressant verksamhet.

Förbunden strävar aktivt till att utvecklas och få mer genomslagskraft i sina målgrupper. Det förefaller som att många förbund har blivit mer professionella i sitt arbete. Kompetensen bedöms som hög, i synnerhet hos de anställda. Förbunden nämner många områden de är bra på och kunde dela med sig av, både ämnesspecifika kompetens och kunnande i olika aspekter av att utveckla och driva en svenskspråkig medborgarorganisation. Många av de kompetensområden som förbunden nämner som sina styrkor nämner andra förbund att de behöver utveckla. Möjligheten för utbyte av kompetenser är alltså stor.

Det finns också mycket kvar att förbättra. Medlemsorganisationerna vill fortfarande lära sig mer om nya finansieringsmöjligheter så som sponsoring och donationer. Många förbund har också behov av ökade och uppdaterade kunskaper i digital kommunikation och digitala medier samt marknadsföring, för att nå ut både till sina medlemmar och till potentiella nya medlemmar och aktiva. Stöd efterfrågas också gällande organisationsutveckling och i juridiska frågor.

Enligt undersökningen verkar Förbundsarenan göra rätt saker och medlemsorganisationerna är överlag nöjda med verksamheten. Jämfört med svaren år 2021 förefaller Förbundsarenan ha blivit ännu bättre på att svara på medlemsorganisationernas behov. Särskilt nöjda är medlemsförbunden med kompetensutveckling och kommunikation, två av de tyngdpunktsområden som också nämns i Förbundsarenans strategi. Förbundsarenan får skolvitsordet 8,6 för sin verksamhet som helhet – ett mycket gott betyg.

Enkätundersökningarna under Förbundsrundorna är viktiga verktyg i att anpassa verksamheten efter medlemsorganisationernas behov. Förbundsarenan kommer att fördjupa sig i det digra materialet i undersökningen och försöker ta lyra på önskemål och kompetensbehov från fältet. Allt för att stärka och stödja det civila samhällets organisationer som verkar på svenska i Finland. De har en betydelsefull roll i det finländska samhället och demokratin. Civilsamhällesorganisationerna ger människor möjligheter att påverka och delta i samhället, vilket skapar bättre tillit och bidrar till bättre socialt välmående. Organisationernas tjänster kompletterar också ofta den svenska servicen inom den offentliga sektorn.

En arena för samverkan

BILAGA

Förbundsarenans strategi 2023-2025

Vision

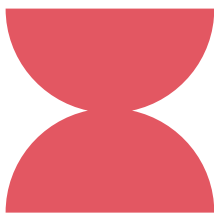
Förbundsarenan är en stabil aktör som jobbar systematiskt för att stöda medlemsförbunden i att vara livskraftiga civilsamhällesorganisationer som bidrar till ett demokratiskt och hållbart samhälle.

Mission

Förbundsarenan är den gemensamma arenan för förbunden att agera tillsammans. Förbundsarenan stärker förutsättningarna för förbunden att utvecklas och verka enligt sina egna syften och svara mot aktuella behov.

Tyngdpunkter

Förbundsarenan stöder och inspirerar sina medlemsförbund i:

Kompetensutveckling

Förbundsarenan stöder förbunden att samarbeta, lära sig med och av varandra och kontinuerligt utveckla sin kompetens för att kreativt och hållbart kunna svara mot olika behov och ta i bruk nya lösningar.

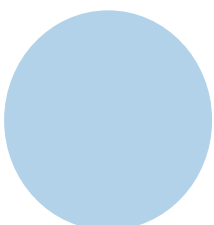
Påverkansarbete

Förbundsarenan samlar medlemsförbunden för att jobba tillsammans kring lagstiftning och finansiering som främjar verksamhetsförutsättningarna för civilsamhällesorganisationerna.

Delaktighet

Förbundsarenan inspirerar medlemsorganisationerna att erbjuda många olika möjligheter för människor att engagera sig och bidra till samhällets utveckling.

Kommunikation

Förbundsarenan bidrar till att öka medvetenheten om civilsamhällets betydelse och främjar kommunikationen mellan medlemsförbunden.

Förbunds- barometern

2023

Hur står det till med Förbundsarenans medlemsorganisationer år 2023? Vilka är de största utmaningarna och vad går bra? Vilka områden behöver vi tillsammans fundera vidare kring och vad kan vi lära oss av varandra?

Förbundsarenan är en arena för samverkan. De 67 medlemmarna är finlandssvenska förbund och centralorganisationer som tillsammans representerar nästan en miljon personer. Organisationerna bidrar med sin verksamhet till ett demokratiskt och hållbart samhälle.

Förbundsarenan har genom medlemsenkäten Förbundsrundan kartlagt läget i de finlandssvenska förbunden. I rapporten presenterar vi resultat från enkäten. Vad betyder samhällsförändringarna för förbunden?